

ارائه الگوی نقش‌های تعاملی پلیس و معتمدین محلی در پیشگیری از وقوع جرم (مطالعه موردی: شهر ایلام)

حسین یاراحمدی^۱

چکیده

زمینه و هدف: در جوامع امروزی، موفقیت پلیس در پیشگیری از جرم، به میزان بالایی، وابسته به همکاری و کمک گروه‌های اجتماعی به ویژه معتمدین محلی است. در این راستا، پلیس باید مطابق الگویی از قبل تعیین شده، به شناخت، بهره‌گیری و تقویت نقش‌های تعاملی خود با معتمدین محلی بپردازد. بر این اساس تحقیق حاضر با هدف ارائه الگوی نقش‌های تعاملی پلیس و معتمدین محلی در پیشگیری از وقوع جرم در شهر ایلام بود.

روش: پژوهش حاضر از نوع توصیفی - همبستگی و به لحاظ هدف کاربردی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش، شامل کلیه کسانی است که به‌عنوان معتمد، با فرماندهی انتظامی همکاری مستقیم و داوطلبانه دارند. با توجه به نمونه‌گیری انجام شده، با روش گلوله برفی، تعداد ۱۰۵ نفر انتخاب شدند. جمع‌آوری اطلاعات از طریق پرسش‌نامه محقق ساخته انجام شد. به‌منظور استاندارد بودن پرسش‌نامه ابتدا روایی آن به تأیید خبرگان رسید و پایایی نیز، با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ، برابر با ۰/۸۶۹ به‌دست آمد. تجزیه و تحلیل اطلاعات، با آزمون همبستگی پیرسون انجام شد.

یافته‌ها: نشان می‌دهد میزان تأثیر نقش تعامل پلیس و معتمدین در پیشگیری از وقوع جرم در شهر ایلام، از منظر آموزش معتمدین ۰/۳۶۸؛ به لحاظ اقتصادی ۰/۴۸۷ و در بُعد میانجیگری ۰/۳۹۸ است.

نتیجه‌گیری: نتیجه کلی این پژوهش بیانگر این است که می‌توان با برنامه‌ریزی و تعیین نقش مناسب «آموزشی»، «اقتصادی» و «میانجیگری» برای معتمدین در راستای تأمین نظم و امنیت و پیشگیری از وقوع جرم، موفق عمل کرد. همچنین بررسی تأثیر تعامل پلیس و معتمدین در راستای پیشگیری از وقوع جرم، مثبت ارزیابی شده است.

واژگان کلیدی: جرم، نظم، امنیت، پیشگیری از جرم، معتمدین محلی.

مقدمه

۱. استادیار گروه حقوق، دانشگاه جامع علوم انتظامی امین، تهران، ایران. رایانامه yarahmadi.hossein@gmail.com

وجود نظم و امنیت از ابتدایی‌ترین نیازهای مردم و زمینه‌ساز رشد و توسعه پایدار در جامعه است. مقوله امنیت و تأمین آن، که از نتایج ذاتی مقابله با جرایم است، از ابتدای خلقت بشر مطرح و انسان همواره در پی یافتن راهی برای مقابله با جرم و تأمین امنیت خویش بوده است. از سوی دیگر، کنترل جرم و مهار بزهکاری، اصلی‌ترین دغدغه نظام عدالت کیفری است. لیکن با پیچیده شدن و گسترش جوامع، زمینه‌های وقوع جرم، افزایش یافته و متعاقب آن، پیشگیری از وقوع جرم، به روش‌های سنتی، منجر به صرف هزینه‌های هنگفت شده و چندان موفق نیست. در این زمینه، پلیس به عنوان بخش مهمی از نظام عدالت کیفری، به تنهایی و بدون مشارکت مردم و سایر نهادهای دولتی و غیردولتی نمی‌تواند در پیشگیری از جرم موفق باشد (روشنا و همکاران، ۱۳۹۳، ۵۵).

پلیس، در راستای کاهش و پیشگیری از جرائم، رویکردهای مختلفی را تجربه کرده است. امروزه موفقیت سازمان‌های پلیسی جهان، در بحث کنترل و پیشگیری از وقوع جرائم، با همکاری و تعامل با مردم و سازمان‌های دولتی و خصوصی اثبات شده است (بختیاری و ادیبی، ۱۳۹۹، ۳۲). پلیس ایران نیز از این حیث، تجربه‌های گوناگونی را به خود دیده است (رضایی و همکاران، ۱۴۰۰، ۳). فراجا از سال‌ها پیش، رویکردهای مردم‌محور مانند طرح «پلیس پاسخ‌گو»، «پلیس در دسترس»، «پلیس جامعه‌محور» و «پلیس محله‌محور» را در برنامه‌های بلندمدت و میان مدت خود مطرح نموده است (میرزاخانی، ۱۴۰۱، ۱). در حال حاضر رویکرد پلیس ایران، جامعه‌محوری است که در آن، پلیس و مردم در کنار یکدیگر می‌توانند امنیت را برقرار نموده و هم‌افزایی و ارتباط دوسویه میان آنها، باعث افزایش اعتماد؛ به عنوان سرمایه اصلی پلیس شود (رشیدی‌راد و همکاران، ۱۴۰۰، ۱۲). این رویکرد بر این فرض مبتنی است که پلیس به تنهایی نمی‌تواند جرائم را کنترل کند و برای اطمینان از حفظ امنیت، به حمایت جامعه نیاز دارد (مالوا^۱، ۲۰۱۴، ۲). به ویژه معتمدین محلی (شوراهای

محلّه، کسبه خوش‌نام و با سابقه، هیئت امنای مساجد، فعالان بسیج، بازاریان، ریش‌سفیدان و پیش‌کسوتان) در این خصوص حائز اهمیت هستند (پورمنافی و کاروانی، ۱۴۰۲، ۱). با نگاهی به سابقه کشور در این زمینه، این نظر تا اندازه زیادی وجاهت پیدا می‌کند (محمّدولی و همکاران، ۱۴۰۲، ۱). نهاد انتظامی کشور، به‌عنوان مجری قانون و حافظ نظم و امنیت، پیوسته در ارتباط و تعامل با مردم است. اگرچه یکی از متداول‌ترین شیوه‌های تأمین امنیت در جوامع کمتر توسعه یافته، استفاده از عوامل قهرآمیز است؛ لیکن به تجربه ثابت شده که به رغم سریع‌الوصول بودن امنیت از طرق یاد شده، پایداری و دوام آن، اندک است. ثبات و پایداری امنیت، تنها از رهگذر تعاملات مردمی با پلیس در راستای نهادینه کردن همبستگی و تعاون و اعتماد در یک جامعه و احساس مشارکت و مسئولیت عمومی در قبال امنیت حاصل می‌شود (رجبلو و همکاران، ۱۴۰۰، ۲). به بیان بهتر، تأمین و حفظ امنیت که با پیشگیری از وقوع جرم نیز ارتباط تنگاتنگی دارد؛ با رویکرد بین‌سازمانی و تعامل با مردم، بسیار ضروری است. بنابراین سازمان پلیس برقرار کننده تعادل میان تأمین نظم و امنیت اجتماعی و مشارکت مدنی است. پیشگیری پلیسی با تأکید بر مشارکت مردم به ویژه تعامل با معتمدین، نوعی پیشگیری اجتماعی است که با تمرکز پلیس بر روی علل و عوامل اجتماعی مؤثر در وقوع جرم و شناخت آنها جهت درک صحیح از وضعیت محیط اجتماعی با تکیه بر تعامل گسترده با آحاد مردم جهت مبارزه ریشه‌ای با جرم و ناهنجاری حاصل می‌شود. با توجه به اهمیت موضوع، هدف از انجام پژوهش حاضر عبارت است از بررسی نقش تعامل پلیس و معتمدین محل در پیشگیری از وقوع جرم در شهر ایلام؛ برای دستیابی به هدف یاد شده، محقق به دنبال پاسخ به این سؤال می‌باشد که تا چه میزان تعامل پلیس و معتمدین محل در پیشگیری از وقوع جرم تأثیرگذار است؟

پیشینه و مبانی نظری

پیشینه

اعلائی و فاضلی (۱۴۰۳)، در پژوهشی باعنوان «الگوی بهره‌گیری از مشارکت شهروندان در جرم‌یابی امنیتی» به این نتیجه دست یافتند که الگوی موصوف، شامل نیازسنجی از شهروندان، بسترسازی برای مشارکت فعال اقلیت‌ها و قومیت‌ها، جوانان، مشارکت ویژه زنان و سازمان‌های مردم‌نهاد و بهره‌گیری از شهروندان به‌عنوان منابع و مخبرین، استفاده در پژوهش‌های میدانی در مورد مظنونین و سوژه‌ها، تعقیب و مراقبت در فضای مجازی شامل شناسایی و ردیابی سوژه‌ها در فضای سایبر و مقابله با بحران‌های ضد امنیتی (شورش، اعتراض و ...) و رصد نشان‌گاه‌ها (دوربین‌های شهری، تجهیزات فنی و ...)، می‌باشد.

پورمنافی و کاروانی (۱۴۰۲)، در پژوهشی باعنوان «تأثیر مشارکت معتمدین محلی در برقراری امنیت اجتماعی» به این نتیجه دست یافتند که یکی از عوامل ارتقای امنیت اجتماعی، مشارکت اجتماعی معتمدین محل است و در صورت ارتقای مشارکت، مؤلفه‌های آن همچون عضویت در مجامع مشارکتی، موقعیت مشارکتی، مشارکت در اجرا، مشارکت در تصمیم‌گیری؛ امنیت اجتماعی نیز ارتقا پیدا می‌کند.

رجبلو و همکاران (۱۴۰۰)، در پژوهشی باعنوان «نقش سرمایه اجتماعی پلیس در تعامل با شهروندان برای برقراری نظم و امنیت» ضمن تأکید بر اینکه فراجا به منزله مهمترین نهاد اجتماعی مسئول ایجاد نظم و امنیت، همواره کوشیده است از طریق تعامل با شهروندان، نقش خود را در تأمین و حفظ امنیت و ابعاد احساس امنیت، به گونه مؤثرتری محقق سازد؛ به این نتیجه دست یافتند که بین تعامل ارتباطی - اجتماعی پلیس و ارتقای امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد. همچنین فرماندهی انتظامی می‌تواند بر مبنای مؤلفه‌های اعتمادسازی، آموزش، حمایت و تسهیل‌گری موجب ارتقای امنیت در بین شهروندان شود.

رفیعی و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهشی با عنوان «تأثیر تعامل پلیس با مردم در مدیریت پیشگیری از توزیع مواد مخدر در شهر تهران» بیان نمودند که پلیس و شهروندان باید شیوه‌های جدید تعامل را به منظور همکاری با یکدیگر در زمینه شناسایی مشکلات و آسیب‌های اجتماعی و به‌ویژه توزیع مواد مخدر در سطح جامعه و ارائه راه حل به کار ببرند. پژوهش‌گران یاد شده به این نتیجه دست یافتند که تعامل اطلاعاتی، آموزشی و فرهنگی پلیس با مردم در مدیریت پیشگیری از توزیع مواد مخدر کاملاً مؤثر است و این تعامل باید تداوم داشته باشد و نباید به صورت مقطعی به آن نگاه کرد.

رحمتی و همکاران (۱۳۹۷)، در پژوهشی با عنوان «بررسی نقش شورای معتمدان محل در ارتقای امنیت اجتماعی منطقه ۴ شهر تهران» به این نتیجه رسیدند که بین سه مؤلفه مورد مطالعه، آگاهی از قوانین دارای بیشترین اهمیت و تأثیرگذاری در عملکرد نیروی انتظامی و مؤلفه عملکرد شورای معتمدان محل از اهمیت پایین‌تری برخوردار هستند.

اسدی فرد و همکاران (۱۳۹۶)، در پژوهشی با عنوان «مؤلفه‌ها و شاخص‌های تعاملات اجتماعی پلیس در مدیریت انتظامی پیشگیری از جرم»، انجام که نتایج نشان داد که مهارت‌های ارتباطی و استفاده مناسب از زبان بدن در نحوه تعاملات اجتماعی پلیس تأثیر بسزایی داشته است و مؤلفه‌های سازمانی مانند: امکانات، تجهیزات، منابع و مؤلفه‌های مدیریتی مانند: هماهنگی بین دستگاه‌ها و نهادهای مدنی، سازماندهی، برنامه‌ریزی و نظارت و کنترل نیز از دیگر عوامل مؤثر در مدیریت انتظامی پیشگیری از جرم هستند.

مانالیو^۱ (۲۰۱۶)، در پژوهشی به «بررسی نقش مشارکت جامعه در پیشگیری از جرم» پرداخته که نتایج پژوهش بیانگر اهمیت نقش مشارکت جامعه در کنترل جرائم اشاره دارد. ساکنان در طول شب تحت یک پروژه نگهبانی

محلّه در یابان‌ها گشت می‌زنند و گزارش جرائم را به پلیس اطلاع می‌دهند که این گشت‌های اجتماعی به کاهش فعالیت‌های مجرمانه کمک می‌کند. یانگ (۲۰۱۰)، در پژوهشی با عنوان «اداره مردمی شهر و مشارکت شهروندان در نظم و امنیت» انجام داده است که این پژوهش با هدف تحلیل سنجش اداره مردمی شهر و همچنین سنجش عوامل موثر بر مشارکت شهروندان در مدیریت شهر بر اساس یافته‌ها و نتایج یک بررسی در ژاپن تهیه شده است. روش جمع‌آوری اطلاعات بر مبنای کتابخانه‌ای، اسنادی و نیز میدانی (پرسش‌نامه) و نوع تحقیقی توصیفی - تحلیلی می‌باشد. فرایند حاصل از پژوهش به این نتیجه دست یافته است که اگرچه بحث مشارکت در بین نهادها و ارکان‌های مربوطه بوده و هست ولی هنوز معنای واقعی مشارکت و نهادینه شدن آن در بین مسئولین و شهروندان، به‌خصوص در جامعه مورد مطالعه خود مشکلی است که باید مورد توجه قرار گیرد و راهکارهایی برای آن ارائه شود.

مبانی نظری

تعامل؛ در لغت به معنای با یکدیگر داد و ستد کردن آمده است (دهخدا، ۱۳۷۷، جلد ۵: ۶۷۹۵). در اصطلاح به معنای تبادل، تلاش و یا همکاری بین افراد و گروه‌ها است. امروزه این واژه به همکاری نهادها، کشورها و گروه‌هایی اطلاق می‌شود که در زمینه‌های مختلف با یکدیگر همکاری می‌کنند.

پیشگیری؛ در لغت به معنای جلوگیری، دفع، منع سرایت مرض از پیش، صیانت، حفظ صحت آمده است (معین: ۹۳۳). وجود تعریف‌های متعدد در حوزه‌های مختلف علمی از پیشگیری، رسیدن به یک تعریف واحد از این مفهوم را دشوار ساخته است. بنابراین مرتبط‌ترین تعریف پیشگیری با حوزه پژوهش انتخاب شده است که به شرح ذیل می‌باشد (زارعی و همکاران، ۱۳۹۹، ۱۱). پیشگیری در مفهوم مضیق عبارت است از مجموعه وسایل و ابزارهایی که دولت برای مهار بهتر بزهکاری مورد استفاده قرار می‌دهد؛ از طریق «حذف یا محدود کردن عوامل جرم‌زا» و یا «اعمال مدیریت نسبت به

عوامل محیط فیزیکی و محیط اجتماعی که فرصت ارتکاب جرم را ایجاد می‌کند» (ذوالقدر، ۱۳۹۴، ۲۴). فرایندهای مدیریت پیشگیری از جرم عبارت است از: تعیین مسئله جرم یا آسیب، تجزیه و تحلیل مساله اصلی، تعیین راهکارهای پیشگیری، اجرای راهکارها، نظارت و ارزشیابی عملکرد (محمدنسل، ۱۳۹۱، ۴۱).

اقداماتی پیشگیرانه تلقی می‌شوند که با هدف کاهش ارتکاب جرم صورت می‌گیرند و از یک سو فاقد خصیصه کیفری هستند (نجفی و همکاران، ۱۳۹۶، ۱۵). بر این اساس، پیشگیری عبارت است از شیوه‌هایی غیرقهرآمیز که دولت جهت مهار بزهکاری، از طریق مدیریت عوامل محیط فیزیکی و اجتماعی که فرصت‌های مناسب ارتکاب جرم را فراهم می‌کند، به کار می‌گیرد (نجفی ابرندآبادی، ۱۳۹۹، ۱۱۲). در این رویکرد، فقط تدابیر قبل از ارتکاب جرم مورد توجه بوده و ارباب، سزادهی، باز اجتماعی کردن و یا ترمیم، غایت و محتوای مداخله، اهمیت زیادی ندارد.

پیشگیری وضعی؛ به‌عنوان یکی از روش‌های پیشگیری، به مجموعه‌ها و تدابیری اطلاق می‌شود که کاهش و حذف موقعیت‌ها و فرصت‌های ارتکاب جرم را سرلوحه‌ی اقدامات خود قرار داده پیشگیری وضعی یعنی تغییر اوضاع و احوال و شرایط خاص به‌منظور دشوار کردن پر خطر کردن یا جاذبه‌زدایی ارتکاب جرم. این نوع از پیشگیری از لحاظ مبانی و شیوه‌ها کاملاً با دیگر گونه‌های پیشگیری متفاوت است (محمودلی و همکاران، ۱۴۰۲، ۹).

پیشگیری اجتماعی؛ شامل اقداماتی است که به کلیه محیط‌های پیرامون فرد که در فرایند جامعه‌پذیری نقش داشته و دارای کارکرد اجتماعی هستند؛ در پیشگیری اجتماعی، به‌دنبال هماهنگ‌سازی اعضای جامعه با قواعد اجتماعی هستیم در این نوع پیشگیری، محور اقدامات، «فرد» است (تفرشی و همکاران، ۱۴۰۲، ۱۱). در این رویکرد، فعالیت‌های پیشگیری از وقوع جرم و تغییر فعالیت و نگرش مردم به مسئله جرم، بسیار مهم است (هینو، ۲۰۱۸). چراکه تعاملات جامعه با پلیس در پیشگیری و

کنترل جرم، می‌تواند منجر به افزایش احساس امنیت اجتماعی شود (آریسو کوو و همکاران، ۲۰۲۰). در حقیقت، «پیشگیری اجتماعی»، مجموعه اقدام‌هایی است که مهار عوامل اثرگذار در شکل‌گیری جرم را به‌دنبال دارد؛ و از آن‌جا که علاوه بر محیط اجتماعی، بر فرد و انگیزه‌های او نیز تاثیر می‌گذارد، برخی به آن «پیشگیری فردمدار» نیز می‌گویند.

پیشگیری اجتماعی به‌دنبال هم‌نوا کردن فرد با قواعد اجتماعی از رهگذر آموزش و پرورش و ارتقای فرهنگ است. آنچه دست‌اندرکاران این نوع پیشگیری باید انجام دهند، بیرون بردن هرچه بیشتر افراد از نظام کیفری است. به‌طور کلی، پیشگیری اجتماعی تلاشی برای حل مسائل رفتار مجرمانه با پرداختن به ریشه‌های جرم است و تدابیری را در بر می‌گیرد که بر زمینه‌های ارتکاب جرم از رهگذر مسائل اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی موثرند (رفیعی و همکاران، ۱۳۹۹، ۶).

بهترین برنامه‌های پیشگیری از جرم مستلزم تعامل نزدیک پلیس با اجتماع و نهادهای محلی است. از این رو طرح‌های متعدد پیشگیری محلی از جرم در کشورهای مختلف از اواخر دهه ۷۰ میلادی تحت مدیریت پلیس و نهادهای محلی و غالباً با مشارکت سایر نهادهای جامعه و نیز تشکلهای مردمی به اجرا گذاشته شده است (بخشایشی بایقوت، ۱۳۹۱، ۱۲). سازوکارهای جلب مشارکت واقعی و فعال مردم در زمینه پیشگیری از جرم، مستلزم مدیریت پیشگیری و تدوین برنامه‌های پیشگیری از جرم است؛ بر همین مبنا مدیریت پیشگیری از جرم، باید مردم و اعضای اجتماعات محلی و نهادهای جامعه‌ی فعال در این زمینه را در تعیین اولویتهای پیشگیری و تدوین برنامه‌ها و سپس اجرای آن مشارکت دهد. مناسب‌ترین گزینه‌ها برای تعیین اولویتهای پیشگیری و این که در هر یک از این حوزه‌ها چه کارهایی را می‌توان انجام داد، مردم هستند (فرومند، ۱۳۹۲، ۲۵).

معتمدین محل؛ به اشخاصی اطلاق می‌شود که ضمن حُسن شهرت و برخورداری از مهارت‌های اجتماعی، نسبت به سرنوشت محله‌ی خود احساس علاقه کرده و با همکاری سایرین در جهت حل مسائل و آسیب‌های محله و کاهش زمینه‌های بروز جرم و جنایت در آن، کوشا باشد (رسولی و یاری مقدم، ۱۳۹۹، ۱۰). در ساختار شوراهای کشور، شورای معتمد محل ایجاد شده است، که در حل اختلافات محله، نقش میانجی دارند. به این صورت که ضمن سامان‌دهی و فعال‌سازی مردم محله با اتخاذ شیوه‌های مؤثر بر پیشگیری از وقوع جرم در سطح محله با روش‌های متعدد و خلاقانه محلی و فراهم آوردن امکان تبادل خدمات امنیتی میان افراد، تغییر و تحولات محله را به‌منظور جلوگیری از اختلال نظم و امنیت، کنترل و به استقرار و توسعه قانونمندی در مقیاس محلی کمک می‌نمایند (همان منبع).

نظریه‌ها

بحث نظم و حفظ تعامل اجتماعی و ارتباط آن با ارزش‌ها و هنجارها و باورها از دیرباز مورد توجه دانشمندان علوم اجتماعی، به ویژه جامعه‌شناسان و سیاست‌پژوهان بوده است؛ بنابراین با توجه به اهمیت این رهیافت‌های نظری، برای درک ژرف‌تر الگوهای تعاملی پلیس و معتمدین محلی، مهم‌ترین نظریه‌های مطرح شده در این زمینه را به اختصار تبیین می‌نماییم:

نظریه همبستگی

از نظر امیل دورکیم، همبستگی به عنوان مهم‌ترین عامل تعیین کننده و خلاق در جامعه است و عنصر اصلی تداوم حیات اجتماعی و نظم اخلاقی است و شامل مجموعه‌ای از قواعد است که بر روابط اجتماعی حکم فرماست. در نتیجه، امنیت اجتماعی، معلول نظم اخلاقی یا اخلاقیات مشترک است؛ به گونه‌ای که با حضور ارزش‌ها و باورهای مشترک افزایش می‌یابد (آرون، ۱۳۸۹، ۳۶۹).

نظریه تعامل گرایی

نظریه یاد شده، کنش‌های مکرر و متقابل میان مردم را در سطوح مختلف، زمینه‌ساز شکل‌گیری و استواری جوامع، قلمداد می‌کند. این نظریه و شاخه‌های گوناگون آن، به ویژه کنش متقابل نمادین بر آن است که واقعیت‌های اجتماعی، در روابط متقابل و نمادین در بین افراد، به میانجی زبان و در متن فرهنگ‌های خاص، شکل می‌گیرد. در این شبکه پیچیده، تعامل میان افراد است که معنای کنش اجتماعی تبلور می‌یابد (تبریزی و همکاران، ۱۳۹۲، ۱۴). مشارکت از طریق همبستگی مبتنی بر نیاز دوجانبه و شیوه حل مشکل، شکل می‌گیرد و برای توفیق در انجام این وظیفه، شهروندان و سایر دستگاه‌ها و تشکیلات با هم مشارکت می‌کنند (غفاری و نیازی، ۱۳۹۹، ۱۲). به نظر آلموند و پاول فعالیت‌های مشارکت‌جویانه، آن‌دسته از فعالیت‌هایی است که شهروند معمولی می‌کوشد از راه آن‌ها روی سیاست‌گذاری، اعمال نفوذ کند (فرهنگی، ۱۳۹۹، ۶۵).

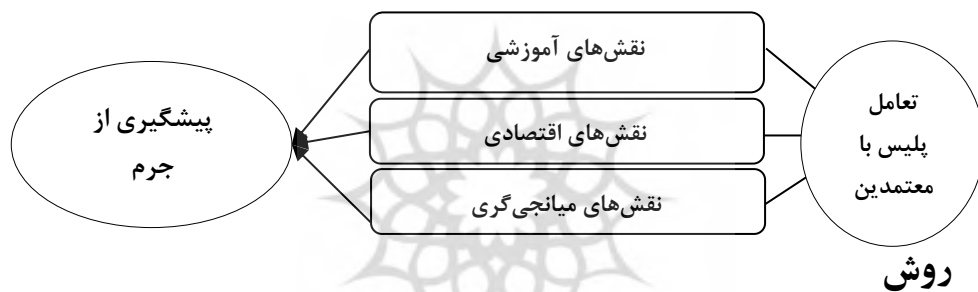
رویکرد پلیس جامعه‌محور

سازمان پلیس به‌عنوان متولی اصلی تأمین نظم و امنیت در جامعه، حافظ جان، مال و دارایی مردم است و در این راستا اختیارات قانونی منحصر به فردی به آن، واگذار شده است. با این حال، پلیس تنها با اتکال به قدرت، نمی‌تواند به اهداف خود برسد. در واقع پلیس به تنهایی نمی‌تواند روند جرم و بی‌نظمی را مهار کرده و پیشگیری اجتماعی را انجام دهد. در جوامع امروزی، موفقیت پلیس در پیشگیری از جرم، به میزان بالایی، وابسته به همکاری و کمک گروه‌های اجتماعی و انجمن‌ها می‌باشد (عبدالرحمانی و حبیب زاده، ۱۳۹۵، ۱۸). همکاری فعالانه و تشریک مساعی پلیس با مردم، موجب افزایش رضایتمندی شهروندان می‌شود و هرچه رضایتمندی شهروندان از پلیس بیشتر باشد، ترس شهروندان از جرم کاهش می‌یابد. سابقاً اقدامات پلیس بیشتر به پس از وقوع جرم، معطوف و در برگیرنده اشکال سنتی امور پلیسی بود. در حال حاضر یکی از رویکردهای نسبتاً نوین در الگوی فعالیت پلیس، رویکرد پلیس جامعه‌محور است در عصر حاضر، توجه به مشارکت‌های مردمی و لزوم برخورداری از مقبولیت اجتماعی

پلیس در میان مردم و شناسایی نیازها و ضرورت‌های شهروندان، که در واقع روی آوردن به نوعی سیاست جنایی مشارکتی است، بر ضوابط، سیاست‌ها و برنامه‌های پلیسی سایه افکنده است.

مدل مفهومی

با جمع‌بندی پیشینه، مفهوم‌شناسی و مبانی نظری تحقیق، باید گفت شناخت و معرفی الگویی برای نقش‌های تعاملی میان پلیس و معتمدین محلی در راستای پیشگیری از وقوع جرم بسیار اهمیت دارد. بنابراین در پژوهش حاضر، مدل مفهومی زیر توسط نگارندگان ارائه شده است.

تحقیق از نظر هدف کاربردی بوده و از حیث گردآوری اطلاعات پیمایشی و از نظر نوع پژوهش توصیفی می‌باشد. برای اندازه‌گیری داده‌های پژوهش حاضر از پرسش‌نامه محقق ساخته استفاده می‌شود که به تأیید اساتید راهنما و مشاور و متخصصین جامعه آماری رسید و همچنین با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ پایایی و استاندارد بودن پرسش‌نامه سنجیده خواهد شد. جامعه آماری تحقیق کلیه معتمدین در شهر ایلام هستند که با پلیس همکاری مستقیم و داوطلبانه دارند و در نهاد کمک‌های مردمی مشارکت می‌کنند. این افراد از طریق کلانتری‌ها و پاسگاه‌ها شناسایی می‌شوند و تعداد آنها ۲۴۴ نفر است. برای نمونه‌گیری در تحقیق حاضر از روش گلوله برفی استفاده شد. این افراد از طریق کلانتری‌ها و پاسگاه‌ها (کوپ) شناسایی می‌شوند. که برای تعیین حجم نمونه تعداد ۱۰۵ از جامعه شناسایی شدند که از این تعداد ۱۰۰ نفر به پرسشنامه پاسخ دادند.

در این پژوهش جهت جمع‌آوری اطلاعات و دستیابی به اهداف، از پرسش‌نامه محقق ساخته استفاده شده است، که توسط کلیه معتمدین در شهر ایلام تکمیل می‌گردد که با پلیس همکاری مستقیم و داوطلبانه دارند و در نهاد کمک‌های مردمی نیروی انتظامی مشارکت می‌کنند. در این تحقیق از ابزار اندازه‌گیری پرسش‌نامه^۱ برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شده است. سؤالات پرسش‌نامه بر اساس طیف پنج درجه‌ای لیکرت تنظیم گردیده و به‌صورت طبقه‌بندی شده و بر اساس فرضیه‌های تحقیق طراحی شده‌اند. پرسش‌نامه تحقیق توسط محقق به‌صورت حضوری در کلیه معتمدین در شهر ایلام قرار گرفت و درباره این تحقیق و نحوه تکمیل پرسش‌نامه توضیحاتی به آنها ارائه شد تا هم به موضوع تحقیق اشراف کامل داشته باشند و هم به‌طور دقیق پرسش‌نامه را تکمیل کنند. برای بررسی روایی پرسش‌نامه، منبع پرسش‌نامه محقق ساخته و از منابع معتبر جمع‌آوری شده که پس از بازنگری و کسب نظرات استاد راهنما، اساتید گروه مدیریت و متخصصین جامعه آماری پرسش‌نامه تهیه و میان جامعه آماری توزیع شده است. برای اطمینان از عدم ابهام در سؤالات و همچنین بومی کردن مقیاس‌ها و انطباق هر چه بیش‌تر با جامعه آماری، اقدام به انجام مطالعات اولیه و تعیین اعتبار پرسش‌نامه شد. بدین منظور پرسش‌نامه به‌طور آزمایشی بین ۳۰ نفر از افراد جامعه نمونه توزیع شد. در این پژوهش به‌منظور سنجش اعتبار پرسش‌نامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است. با استفاده از نرم افزار SPSS ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد که مقدار آلفای کرونباخ به‌دست آمده برای این پرسش‌نامه ۰/۸۶۵ است که نشان دهنده این است که این پرسش‌نامه از اعتبار بالایی برخوردار است آلفای کرونباخ به تفکیک متغیرها در جدول (۱) آمده است.

برای توصیف متغیرهای مربوط از روش آمار توصیفی برای اندازه‌گیری شاخص‌های گرایش مرکزی (نما، میانه، میانگین). شاخص‌های گرایش پراکندگی (دامنه تغییرات،

واریانس و انحراف معیار). رسم جدول فراوانی، نمودار و شکل‌ها استفاده شد. از روش آمار استنباطی نیز برای ازمون فرضیات تحقیق استفاده شد و از روش آماری آزمون همبستگی پیرسون با کمک نرم افزار spss20 به تجزیه و تحلیل فرضیه‌های پژوهش استفاده شده است.

جدول (۱): ضریب آلفای کرونباخ گویه‌های تحقیق

ردیف	متغیر	تعداد گویه	مقدار آلفا
۱	نقش‌های آموزشی	۶	۰/۷۸۷
۲	نقش‌های اقتصادی	۶	۰/۹۱۲
۳	نقش‌های میانجی‌گری	۶	۰/۷۲۵
۴	میانگین		۰/۷۹۱

یافته‌ها

الف) یافته‌های توصیفی

کمترین سن در حجم نمونه بیشتر از ۵۰ سال و بیشترین سن در حجم نمونه مورد نظر کمتر از ۳۵ سال می‌باشد. بیشتر پاسخ‌گویان دارای تحصیلات دیپلم (۴۵ درصد) و کمترین فراوانی مربوط به تحصیلات فوق لیسانس و بالاتر (۱ درصد) می‌باشد. بیشتر پاسخ‌گویان متأهل (۷۴ درصد) و کمترین فراوانی مربوط به افراد مجرد (۲۶ درصد) می‌باشد. بیشتر پاسخ‌گویان مرد (۹۷ درصد) و کمترین فراوانی مربوط به جنسیت زن (۳ درصد) هستند.

ب) یافته‌های تحلیلی

در این بخش با استفاده از روش‌های آمار توصیفی شامل فراوانی و نمودارها به بررسی وضعیت کلی نتایج حاصل از نمونه تحقیق پرداخته شده است:

۱. شناسایی میزان تأثیر نقش‌های آموزشی تعامل پلیس و معتمدین در پیشگیری از جرم

به‌منظور بررسی دیدگاه پاسخ‌گویان در خصوص گویه‌های مربوط به این متغیر، از ۶ گویه استفاده شده است؛ که شرح توصیفی هر یک از این گویه‌ها به شرح جدول (۲) قابل بررسی است.

جدول (۲). توزیع فراوانی دیدگاه پاسخ‌گویان در خصوص گویه‌های مربوط به «نقش‌های آموزشی»

گوینده ها	خیلی کم	کم	تا حدودی	زیاد	خیلی زیاد	کل	میانگین از
تعامل معتمدین با پلیس در آموزش جامعه هدف تا چه میزان در پیشگیری از وقوع جرم نقش دارد؟	۷	۸	۱۴	۱۷	۱۸	۶۴	۳/۴۸
	۱/۹	۱۲/۵	۲۱/۹	۲۶/۶	۲۸/۱	۱۰۰	
آموزش معتمدین بر اساس نوع جرائم و اولویت بندی آنها تا چه میزان در پیشگیری از وقوع جرم نقش دارد؟	۰	۱	۳	۲۶	۳۴	۶۴	۴/۴۵
	۰/۰	۱/۶	۴/۷	۴۰/۶	۵۳/۱	۱۰۰	
استفاده از معتمدین برای آموزش افراد محلی و بومی تا چه میزان در پیشگیری از وقوع جرائم خاص نقش دارد؟	۰	۰	۸	۱۰	۴۶	۶۴	۴/۵۹
	۰/۰	۰/۰	۱۲/۵	۱۵/۶	۷۱/۹	۱۰۰	
آموزش معتمدین محلی توسط پلیس در راستای جلوگیری از مسائل غیرامنیتی به مسائل امنیتی تا چه میزان در پیشگیری از وقوع جرم نقش دارد؟	۱	۳	۹	۲۴	۲۷	۶۴	۴/۱۴
	۱/۶	۴/۷	۱۴/۱	۳۷/۵	۴۲/۲	۱۰۰	
استفاده از معتمدین برای آموزش افراد در معرض جرم تا	۰	۲	۶	۲۷	۲۹	۶۴	۴/۲۹
	۰/۰	۳/۱	۹/۴	۴۲/۲	۴۵/۳	۱۰۰	

							چه میزان در پیشگیری از وقوع جرم نقش دارد؟
۴/۱۲	۶۴	۲۵	۲۶	۹	۴	۰	برگزاری کلاس آگاه‌سازی
	۱۰۰	۳۹/۱	۴۰/۶	۱۴/۱	۶/۲	۰/۰	برای صنوف توسط معتمدین تاچه میزان در کاهش جرائم خاص نقش دارند؟

۲. شناسایی میزان تأثیر نقش‌های اقتصادی تعامل پلیس و معتمدین در پیشگیری

از جرم

به‌منظور بررسی دیدگاه پاسخ‌گویان در خصوص گویه‌های مربوط به این متغیر، از ۶ گویه استفاده شده است؛ که شرح توصیفی هر یک از این گویه‌ها به شرح جدول (۳) قابل بررسی است.

جدول (۳): توزیع فراوانی دیدگاه پاسخ‌گویان در خصوص گویه‌های مربوط به «نقش‌های اقتصادی»

گویه‌ها	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم	بسیار ناچهار
۴/۱ جلب مساعدت‌های مالی و اعتباری از مسئولین شهری (امام جمعه، شورا و...) تا چه میزان در پیشگیری از وقوع جرم نقش دارد؟	۲۳	۲۷	۱۱	۲	۱	۴/۱
	۳۶/۰	۴۲/۲	۱۷/۲	۳/۱	۱/۶	
۴/۵۷ استفاده از ظرفیت خیرین امنیت‌ساز در ساخت اماکن تفریحی تا چه میزان در پیشگیری از وقوع جرم نقش دارد؟	۴۲	۱۹	۱	۲	۰	۴/۵۷
	۶۵/۶	۲۹/۷	۱/۶	۳/۱	۰/۰	
۳/۳۹ شورای معتمد محل در جذب منابع مجاز برای انجام فعالیت‌های فرهنگی تا چه	۱۴	۱۸	۱۶	۱۱	۵	۳/۳۹
	۲۱/۹	۲۸/۱	۲۵	۱۷/۲	۷/۸	

						میزان در پیشگیری از وقوع جرم نقش دارد؟
۴/۰۳	۲۸	۱۷	۱۴	۳	۲	شورای معتمد پلیس در اجرای طرح دیده‌بانی و مراقبت محلی تا چه میزان در پیشگیری از وقوع جرم نقش دارد؟
	۴۳/۸	۲۶/۶	۲۱/۹	۴/۷	۳/۱	
۳/۸۷	۲۴	۲۰	۱۲	۶	۲	تعامل پلیس و معتمدین تا چه میزان در کاهش پرونده‌های قضایی نقش دارد؟
	۳۷/۵	۳۱/۳	۱۸/۸	۹/۴	۳/۱	

۳. شناسایی میزان تاثیر نقش‌های میانجی‌گری تعامل پلیس و معتمدین در

پیشگیری از جرم

به‌منظور بررسی دیدگاه پاسخ‌گویان در خصوص گویه‌های مربوط به این متغیر، از ۶ گویه استفاده شده است؛ که شرح توصیفی هر یک از این گویه‌ها به شرح جدول (۴) قابل بررسی است.

جدول (۴): توزیع فراوانی دیدگاه پاسخ‌گویان در خصوص گویه‌های مربوط به «نقش‌های

میانجی‌گری»

گویه‌ها	کمی	کلی	تعداد	رتبه	توزیع فراوانی	پایه نظری
استفاده بهینه از سرمایه‌های اجتماعی همچون ریش سفیدان، بزرگان محلات و... تا چه میزان در پیشگیری از وقوع جرم نقش دارد؟	۰	۶	۱۳	۱۷	۲۸	۴/۰۴
	۰/۰	۹/۴	۲۰/۳	۲۶/۶	۴۳/۸	
معتمدین و پلیس در مرحله پس از وقوع جرم نقش میانجی‌گرانه در پیشگیری از وقوع جرم را دارند؟	۱	۹	۱۳	۱۶	۲۵	۳/۸۵
	۱/۶	۱۴/۱	۲۰/۳	۲۵	۳۹/۱	
ورود و دخالت معتمدین در جرائم قابل گذشت تا چه میزان در پیشگیری از وقوع جرم نقش دارد؟	۰	۱	۳	۲۲	۳۸	۴/۵
	۰/۰	۱/۶	۴/۷	۳۴/۴	۵۹/۴	
	۱	۹	۱۳	۱۸	۲۳	۳/۸۲

	۱/۶	۱۴/۱	۲۰/۳	۲۸/۱	۳۵/۹	جلب حمایت معنوی (میانجی‌گری و فرهنگ امنیت) مسئولین شهری تا چه میزان در پیشگیری از وقوع جرم نقش دارد؟
۴/۳۷	۰	۲	۷	۲۰	۳۵	تعامل پلیس و معتمدین در ایجاد سرمایه اجتماعی برای نیروی انتظامی تا چه میزان در پیشگیری از وقوع جرم نقش دارد؟
	۰/۰	۳/۱	۱۰/۹	۳۱/۲	۵۴/۷	
۴/۲۳	۰	۴	۱۰	۱۷	۳۳	تعامل معتمدین با پلیس در مرحله پیش از وقوع جرم، در کاهش جرائم نقش دارد؟
	۰/۰	۶/۲	۱۵/۶	۲۶/۶	۵۱/۶	

در جدول (۵) میانگین و میانه، از جمله شاخص‌های مرکزی، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی، از جمله شاخص‌های پراکندگی به‌صورت کلی محاسبه شده است. از آنجایی که مقدار چولگی و کشیدگی توزیع نرمال صفر است، بنابراین نزدیک بودن این شاخص‌ها به مقادیر صفر حاکی از نرمال بودن توزیع آن متغیر است. نزدیک بودن مقادیر میانگین نشانگر تقارن داده‌هاست.

جدول (۵): آمار توصیفی

متغیر	کشیدگی	چولگی	انحراف معیار	میانگین	میانه
آموزش معتمدین	۰/۴۳	۰/۵۴۲	۲۳۶۲.۰	۰/۱۴۹	۰/۱۲۹۸
نقش اقتصادی معتمدین	۱/۳۱	۰/۴۹۸	۲۱۴۲.۰	۰/۱۵۱	۰/۱۳۸۵

بررسی فرض نرمال بودن متغیرها (آزمون کلموگروف اسمیرنف)

از آنجایی که نرمال بودن متغیر وابسته به نرمال بودن باقیمانده‌های مدل می‌انجامد؛ لازم است قبل از برازش مدل، نرمال بودن آن کنترل شود. فرض صفر و فرض مقابل آزمون نرمالیتی به صورت زیر است:

$$H_0: \text{توزیع داده‌ها نرمال است}$$

توزیع داده‌ها نرمال نیست: H_1

جهت آزمون فرض بالا از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف استفاده شده است. در این آزمون هر گاه سطح معناداری کمتر از ۵٪ باشد فرض صفر در سطح ۹۵٪ اطمینان رد می‌شود.

جدول (۶): آزمون کلموگروف-اسمیرنوف (K-S)

تعداد	میانگین	کلموگروف اسمیرنوف	سطح معنی داری
۱۰۵	۷.۳	۱/۶۵۸	۰/۰۶۹

آزمون کلموگروف-اسمیرنوف یک تابع توزیع تراسمی مشاهده شده را با یک توزیع تراسمی نظری مقایسه می‌کند. توزیع نظری می‌تواند نرمال، یکنواخت، یا پواسن باشد، سطح معنی‌داری بزرگ $\text{sig} < ۰/۰۵$ تعیین می‌کند که توزیع مشاهده شده با توزیع نظری مربوط است. سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ بیشتر است. بنابراین توزیع نرمال می‌باشد و فرض صفر یعنی نرمال بودن متغیرها رد نمی‌شود.

آزمون فرضیه‌های تحقیق

فرضیه اول: به نظر می‌رسد آموزش معتمدین محل توسط پلیس در پیشگیری از وقوع جرم در شهر ایلام تأثیرگذار است.
فرض آماری:

به نظر می‌رسد نقش‌های آموزشی معتمدین محل توسط پلیس در پیشگیری از وقوع جرم در شهر ایلام تأثیرگذار نیست. H_0

به نظر می‌رسد نقش‌های آموزشی معتمدین محل توسط پلیس در پیشگیری از وقوع جرم در شهر ایلام تأثیرگذار است. H_1

جدول (۷): شماره ضرایب همبستگی پیرسون فرضیه اول

سطح معنی داری	ضریب همبستگی پیرسون	متغیر
۰/۰۰۰	۰/۳۶۸	نقش‌های آموزشی معتمدین

- ضریب همبستگی در سطح ۰/۰۵ معنی دار است

همان‌طور که از جدول (۷)، ملاحظه می‌شود، ضریب همبستگی پیرسون ۳۶۸/ است و سطح معنی‌داری مربوط به آن ۰/۰۰۰ از ۰/۰۵ کوچکتر می‌باشد که در نتیجه فرض H_0 رد می‌شود که به معنای آن است که این میزان همبستگی از لحاظ آماری معنادار است، در نتیجه با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان گفت، آموزش معتمدین محل توسط پلیس در پیشگیری از وقوع جرم در شهر ایلام تأثیرگذار است. به دلیل مثبت بودن ضریب همبستگی رابطه از نوع مستقیم می‌باشد و فرضیه محقق توسط داده‌ها و نتایج مورد حمایت قرار می‌گیرد و در نتیجه ادعای محقق تأیید می‌گردد.

فرضیه دوم: به نظر می‌رسد نقش اقتصادی معتمدین (به عنوان خیرین امنیت‌ساز) در پیشگیری از وقوع جرم در شهر ایلام تأثیرگذار است.
فرضیه آماری:

به نظر می‌رسد نقش اقتصادی معتمدین (به عنوان خیرین امنیت‌ساز) در پیشگیری از وقوع جرم در شهر ایلام تأثیرگذار نیست. H_0

به نظر می‌رسد نقش اقتصادی معتمدین (به عنوان خیرین امنیت‌ساز) در پیشگیری از وقوع جرم در شهر ایلام تأثیرگذار است. H_1

جدول (۸): ضرایب همبستگی پیرسون فرضیه دوم

متغیر	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی‌داری
نقش اقتصادی معتمدین	۰/۴۸۷	۰/۰۰۰

- ضریب همبستگی در سطح ۰/۰۵ معنی دار است

همان‌طور که از جدول (۸) می‌شود، ضریب همبستگی پیرسون ۴۸۷/ می‌باشد و سطح معنی‌داری مربوط به آن ۰/۰۰۰ از ۰/۰۵ کوچکتر می‌باشد که در نتیجه فرض H_0 رد می‌شود که به معنای آن است که این میزان همبستگی از لحاظ آماری معنادار می‌باشد، در نتیجه با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان گفت: نقش اقتصادی معتمدین (به عنوان خیرین امنیت‌ساز) در

پیشگیری از وقوع جرم در شهر ایلام تأثیرگذار است. به دلیل مثبت بودن ضریب همبستگی رابطه از نوع مستقیم می‌باشد و فرضیه محقق توسط داده‌ها و نتایج مورد حمایت قرار می‌گیرد و در نتیجه ادعای محقق تأیید می‌شود.

فرضیه سوم: به نظر می‌رسد معتمدین در پیشگیری از وقوع جرم در شهر ایلام نقش میانجی را دارند.

فرضیه آماری:

به نظر می‌رسد معتمدین در پیشگیری از وقوع جرم در شهر ایلام نقش میانجی را ندارند.

H0:

به نظر می‌رسد معتمدین در پیشگیری از وقوع جرم در شهر ایلام نقش میانجی را دارند.

H1:

جدول (۹): ضرایب همبستگی پیرسون فرضیه سوم

سطح معنی داری	ضریب همبستگی پیرسون	متغیر
۰/۰۰۰	۰/۳۹۸	نقش میانجی معتمدین

- ضریب همبستگی در سطح ۰/۰۵ معنی دار است

همان‌طور که از جدول (۹) ملاحظه می‌گردد، ضریب همبستگی پیرسون ۰/۳۹۸ می‌باشد و سطح معنی داری مربوط به آن ۰/۰۰۰ از ۰/۰۵ کوچکتر می‌باشد که در نتیجه فرض H0 رد می‌شود که به معنای آن است که این میزان همبستگی از لحاظ آماری معنادار می‌باشد، در نتیجه با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان گفت، معتمدین در پیشگیری از وقوع جرم در شهر ایلام نقش میانجی را دارند. به دلیل مثبت بودن ضریب همبستگی رابطه از نوع مستقیم می‌باشد و فرضیه محقق توسط داده‌ها و نتایج مورد حمایت قرار می‌گیرد و در نتیجه ادعای محقق تأیید می‌شود.

در ادامه نتایج کلی فرضیه‌های پژوهش، به شرح جدول ذیل (۱۰) ارائه می‌شود:

جدول (۱۰): نتایج کلی فرضیه‌های پژوهش

سوالات	سطح معنی داری	نتیجه
--------	---------------	-------

رد H0	۰/۰۰۰	۱- به نظر می‌رسد آموزش معتمدین محل توسط پلیس در پیشگیری از وقوع جرم در شهر ایلام تأثیرگذار است.
رد H0	۰/۰۰۰	۲- به نظر می‌رسد نقش اقتصادی معتمدین (به عنوان خیرین امنیت‌ساز) در پیشگیری از وقوع جرم در شهر ایلام تأثیرگذار است.
رد H0	۰/۰۰۰	۳- به نظر می‌رسد معتمدین در پیشگیری از وقوع جرم در شهر ایلام نقش میانجی را دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

پیشگیری از وقوع جرایم، یکی از وظایف مهم پلیس است؛ لیکن پلیس به تنهایی نمی‌تواند از عهده حفظ امنیت و پیشگیری از وقوع جرم، برآید و در این زمینه علاوه بر لزوم استفاده از امکانات و تجهیزات پیشرفته، نیاز به مشارکت مردم و به ویژه نهادهای مردمی دارد. در این میان، آمادگی مردم برای تعامل با پلیس و همکاری آنها در پیشگیری از جرم و تأمین امنیت، بستگی به عوامل متعددی داشته و تعاملات یاد شده در ابعاد و انواع مختلفی قابلیت انجام دارد.

امروزه نیروی پلیس در کشورهای پیشرفته دوره اقتداری خود را پشت سر گذاشته و وارد دوره جامعه‌گرایی شده است. در این دوره پلیس برای برقراری یک رابطه نزدیک با افراد جامعه حرکت می‌کند و به آموزش و آگاه‌سازی آن می‌پردازد و با تشکیل پلیس مردمی و تعامل با معتمدین جلب مشارکت عمومی را در راستای حل مشکلات جامعه و پیشگیری از جرم را مهمترین هدف می‌پندارد، و بر این باور است که امنیت یک تولید اجتماعی است. در پیشگیری با مشارکت مردم به ویژه تعامل با معتمدین پلیس تعامل بسیار نزدیک با خانواده‌ها و نهادهای اجتماعی فرهنگی و مذهبی موجود در جامعه برقرار می‌نماید.

هدف این پژوهش، ارائه الگوی نقش‌های تعاملی پلیس و معتمدین محل در پیشگیری از وقوع جرم بود. با عنایت به این که سوال اصلی تحقیق نقش تعامل پلیس و معتمدین در پیشگیری از وقوع جرم مورد مطالعه شهر ایلام است و نظر به این که پاسخ‌گویی به

سوالات فرعی این تحقیق، پاسخ به سوال اصلی را مشخص می‌کند. لذا ابتدا به پاسخ سؤال فرعی می‌پردازیم. در پژوهش حاضر، که به نقش تعامل پلیس و معتمدین محل در پیشگیری از وقوع جرم پرداخته شد، با توجه به استفاده از روش آماری آزمون همبستگی پیرسون این نتایج حاصل شده است.

در پاسخ به سؤال فرعی نقش آموزش معتمدین در پیشگیری از وقوع جرم مورد مطالعه شهر ایلام و با توجه به تحلیل یافته‌های به دست آمده مشخص شد که فرضیه اول دارای سطح معنی داری $(0/000) = sig$ کوچکتر از سطح خطای ۵ درصد است. بنابراین فرضیه اول آموزش معتمدین محل توسط پلیس در پیشگیری از وقوع جرم در شهر ایلام تأثیرگذار است، تأیید می‌شود.

در پاسخ به سؤال فرعی نقش اقتصادی معتمدین (به عنوان خیرین امنیت ساز) در پیشگیری از وقوع جرم در شهر ایلام و با توجه به تحلیل یافته‌های به دست آمده مشخص شد که فرضیه دوم دارای سطح معنی داری $(0/000) = sig$ کوچکتر از سطح خطای ۵ درصد است. بنابراین فرضیه دوم نقش اقتصادی معتمدین (به عنوان خیرین امنیت ساز) در پیشگیری از وقوع جرم در شهر ایلام تأثیرگذار است، تأیید می‌شود.

در پاسخ به سؤال فرعی معتمدین در پیشگیری از وقوع جرم در شهر ایلام نقش میانجی را دارند و با توجه به تحلیل یافته‌های به دست آمده، مشخص شد که فرضیه سوم دارای سطح معنی داری $(0/000) = sig$ کوچکتر از سطح خطای ۵ درصد است، بنابراین فرضیه سوم یعنی معتمدین در پیشگیری از وقوع جرم در شهر ایلام نقش میانجی را دارند، تأیید می‌شود.

پیشنهاده‌ها

۱- تأسیس و به کارگیری پلیس محلی: پلیس محلی دارای مأموریت حفظ نظم و آرامش است. جهت تحقق اهداف پلیس محلی می‌توان به افزایش ایستگاه‌ها یا پست‌های کوچک پلیس در محله‌های جرم‌زا پرداخت. این ایستگاه‌های پلیس محلی با همکاری شهروندان داوطلب، مردم را در زمینه پیشگیری از جرم توجیه و از روش‌های

مختلف آن آگاه می‌کنند و از این طریق نظم را در منطقه برقرار می‌نمایند. هدف‌های پلیس محلی عبارتند از؛ کاهش احساس ناامنی، مهار و کنترل جرایم خرد و افزایش اعتماد به پلیس.

۲- گسترش و تقویت استفاده از پلیس اطفال و نوجوانان: پلیس اطفال و نوجوانان باید در مکان‌های پررفت و آمد اطفال مستقر شود، با استفاده از راهکارهای جلب اعتماد و همکاری، به ارائه آموزش‌های لازم بپردازد و از اطفال و نوجوانان در مقابل ارتکاب جرایم حمایت نماید. گسترش و تقویت استفاده از این پلیس مستلزم ارائه آموزش‌های تخصصی به پلیس اطفال و ارتقای دانش و مهارت آنان در انجام وظایف مرتبط با اطفال و نوجوانان است. این پلیس از سازوکارهای فنی پیشگیرانه برای کاهش بزه‌دیدگی و بزهکاری اطفال و نوجوانان استفاده می‌کند.

۳- گسترش و تقویت استفاده از پلیس زنان: وجود تفاوت‌های فیزیولوژیکی و روان‌شناختی در زنان نسبت به مردان منجر به تفکیک جرم‌شناختی میان بزهکاری و بزه‌دیدگی آنان نسبت به بزهکاری و بزه‌دیدگی مردان شده است؛ از این رو برای شناسایی زمینه‌های بزهکاری و بزه‌دیدگی زنان و پیشگیری از آن‌ها باید دسته خاصی از نیروی پلیس موسوم به پلیس زنان از آموزش‌های تخصصی در این زمینه بهره‌مند گردیده و با استفاده از سازوکارهای پیشگیرانه خاص به پیشگیری از بزهکاری و بزه‌دیدگی زنان مبادرت شود.

۴- ارزشیابی از روند توسعه و کاستی‌های موجود در مشارکت معتمدین.

۵- مستندسازی تجربیات شهرهای مختلف کشور در زمینه روش‌های مشارکت معتمدین و انتشار تجربیات در سطح کشور.

۶- شناسایی چگونگی روش‌ها و توسعه تبلیغات در خصوص حصول مشارکت‌های مردم در تأمین کمک‌های مردمی برای افزایش نظم و امنیت از طریق مراسم عبادی به‌خصوص نماز جماعت در سراسر کشور.

سیاس‌گذاری

نگارندگان از کلیه معتمدین در شهر ایلام و همکاران انتظامی که در نگارش این پژوهش یاری‌گر آنها بوده‌اند، کمال تشکر و سپاس‌گزاری را دارند.

منابع

- ۱) آرون، ریمون (۱۳۸۹). *مراحل اساسی اندیشه در جامعه‌شناسی*، ترجمه باقر پرهام. تهران: انتشارات انقلاب اسلامی.
- ۲) اعلایی، علی؛ فاضلی، محمدعلی. (۱۴۰۳). الگوی بهره‌گیری از مشارکت شهروندان در جرم‌یابی امنیتی، *فصلنامه علمی پژوهشی مطالعات امنیت اجتماعی*، ۱۵ (۲)، ۷۲-۳۷.
http://journals.police.ir/article_103062.html
- ۳) تفرشی، فرج‌الله؛ آهی، پرویز؛ برزویی، جواد؛ فتح‌اللهی، سیامک. (۱۴۰۲). تأثیر وضعیت‌های پیش‌جنایی بر مدیریت رفتار بزهکاران در پیشگیری از جرم (مورد مطالعه شهرستان قزوین). *فصلنامه علمی پژوهش‌های مدیریت انتظامی*، ۲ (۲)، ۱۳۱-۱۶۲.
http://pmsq.jrl.police.ir/article_101086.html
- ۴) پورمنافی، ابوالفضل؛ کاروانی، عبدالطیف. (۱۴۰۲). تأثیر مشارکت معتمدین محل در برقراری امنیت اجتماعی، *نشریه علمی انتظام اجتماعی*، ۱۵ (۲)، ۷۰-۳۵.
http://journals.police.ir/article_100991.html
- ۵) حدادی، مهدی. (۱۳۸۹). مقایسه مفهوم و کارکرد نظم عمومی در نظام حقوق بین‌الملل با نظام‌های حقوقی ملی. *فصلنامه حقوق خصوصی*، ۷ (۱)، ۱۸۴-۱۵۷.
- ۶) رستمی تبریزی، لمیا؛ محتشمی، ندا. (۱۳۹۲). نظریه تعامل‌گرایی و تحلیل انتقادی آن، *فصلنامه مطالعات حقوقی*، ۵ (۲)، ۱۲۱-۱۳۸.
- ۷) رضایی، محسن؛ صفری، عابدین؛ برزگر، حمزه. (۱۴۰۰). نقش شورای معتمد پلیس در پیشگیری از جرایم. *نشریه دانش انتظامی خراسان جنوبی*، ۱۰ (۴)، ۸۱-۶۱.
- ۸) رجب‌لو، جعفر؛ درشتی، حنا؛ فاطمی‌موحد، علی‌محمد. (۱۴۰۰). نقش سرمایه اجتماعی پلیس در تعامل با شهروندان برای برقراری نظم و امنیت (مطالعه موردی تهران بزرگ). *فصلنامه علمی دانش انتظامی پلیس پایتخت*. ۱۴ (۱)، ۲۴-۴۸.
http://journals.police.ir/article_97810.html

۹) رفیعی، حسن‌رضا؛ داوودی، ابراهیم؛ یوسف‌وند، رامین. (۱۳۹۹). تأثیر تعامل پلیس با مردم در مدیریت پیشگیری از توزیع مواد مخدر در شهر تهران. فصلنامه علمی مطالعات پیشگیری از جرم، ۱۵ (۳)، ۶۷-۴۵.

http://journals.police.ir/article_94636.html

۱۰) رشیدی‌راد، حسین؛ یاوری بافقی، امیرحسین؛ محمدی، ایرج. (۱۴۰۰). تأثیر تعامل اطلاعات محور پلیس و سمن‌ها بر جرم‌یابی. نشریه علمی/انتظام اجتماعی، ۱۳ (۴)، ۲۲۰-۱۸۹.

http://journals.police.ir/article_98941.html

۱۱) رسولی، غلامرضا؛ یاری مقدم، ابوتراب. (۱۳۹۹). نقش شورای معتمد پلیس در پیشگیری از جرایم خشن (مطالعه موردی: معتمدین شهر گرگان). فصلنامه دانش انتظامی گلستان، ۱۲ (۳)، ۸۳-۵۳.

http://journals.police.ir/article_95102.html

۱۲) رحمتی، حسین؛ گیوتاج، حامد؛ طالبی، محمدعلی. (۱۳۹۷). بررسی نقش شورای معتمد محل در ارتقاء امنیت اجتماعی. فصلنامه انتظام اجتماعی، ۱۰ (۱)، ۲۵۰-۲۲۱.

http://sopra.jrl.police.ir/article_۸۸۰۵۹.html

۱۳) عبدالرحمانی، رضا؛ حبیب‌زاده، اصحاب. (۱۳۹۵). نقش ارتباطات بین سازمانی نیروی انتظامی در ارتقای امنیت عمومی (مطالعه موردی: شهر بندرعباس). فصلنامه مطالعات مدیریت انتظامی، ۱۱ (۲)، ۲۹۰-۲۶۱.

۱۴) غفاری، غلامرضا (۱۳۹۰) سرمایه اجتماعی و امنیت انتظامی. تهران: سازمان تحقیقات و مطالعات ناجا.

۱۵) معین، محمد. (۱۳۶۳). فرهنگ فارسی، تهران: انتشارات امیرکبیر.

۱۶) محمدنسل، غلامرضا. (۱۳۹۱). پلیس و سیاست پیشگیری از جرم. تهران: دفتر نشر تحقیقات کاربردی پلیس پیشگیری ناجا.

۱۷) فرهنگی، علی اکبر. (۱۳۹۹). بررسی نظری موانع اجتماعی و فرهنگی مشارکت. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

- ۱۸) میرزاخانی، عبدالرحمن. (۱۴۰۱). تأثیر رهبری مشارکت‌جو بر تحقق رویکرد پیشگیرانه پلیس محله‌محور با نقش میانجی دانش سازمانی. *فصلنامه پژوهش‌های دانش انتظامی*، ۲۴ (۴)، ۱۷۳-۱۹۸.
- ۱۹) محمدولی، مجید؛ قنبری باغسیاه، علی؛ مدبری، بهنام؛ هاشمی، سیدمحمد. (۱۴۰۲). راهبردهای پیشگیری از جرم سرقت با تکیه بر تسهیم نقش‌های حقیقی و حقوقی (مورد مطالعه شهر تهران). *فصلنامه پژوهش‌های دانش انتظامی*، ۲۵ (۲)، ۲۸-۱.
- ۲۰) احمدآبادی، محمدرضا. (۱۳۹۳). پلیس محلی و پیشگیری از جرم از بعد وضعی و اجتماعی، [پایان‌نامه کارشناسی ارشد]، دانشگاه شهید اشرفی اصفهانی.
- ۲۱) بخشایشی بایقوت، محرم. (۱۳۹۱). رویکرد جامعه‌محوری پلیس در پیشگیری از جرم. [پایان‌نامه کارشناسی ارشد]، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز.
- ۲۲) فرهومند، صابر. (۱۳۹۲). نقش پلیس در پیشگیری از جرم با تأکید بر مشارکت مردم، [پایان‌نامه کارشناسی ارشد]، دانشگاه پیام نور شهر البرز.
- 23) Englund, Tomas (2010). "Rethinking democracy and education: towards an education of deliberative citizens". *Curriculum Studies*, Vol. 32, No. 2 , Pg. 305-313.
- 24) Enslin, Penny and others. (2011). "Deliberative Democracy, Diversity and the Challenges of Citizenship Education". *The Journal of Philosophy of Education Society of Great Britain*, pg. 108-124.
- 25) Freeman, Samuel. (2009). "Deliberative democracy: A sympathetic comment". *Philosophy and Public Affairs*, Vol. 29, No. 4, pg. 371.
- 26) Gaston, W. C. (2008). Religion and Economic Welfare: An Empirical Analysis of state per capita income; *J. Economic Behavior & Organization*, Vol. 27, p. p. 129-142.
- 27) Meron, T. (2006). *on a hierarchy of international human rights*. *Ajil*, vol 80.
- 28) Orakhrilashvili, A. (2008). *Peremptory norms in international law*. Oxford university press;
- 29) Print, Murray and et al. (2012) . "Education for democratic processes in schools and classrooms", *European Journal of Education*, Vol. 37, No. 2, Pg. 193-210.

- 30) Maluwa, I.A.F. (2014). Police Public Partnership Under Democratic Policing (Community Policing), SACP.

